

ULEFOSS ROTARY KLUBB

REFERAT FRA KLUBBMØTE

Dato	År	Referent
16. februar	2017	Sigmunn Ytterbøe

For en klubbkveld!

Hele 21 medlemmer og 10 gjester møtte opp for å høre NRK-profilen og forfatteren Christian Borchs foredrag om et Europa i dramatisk forandring. Men før Borch slapp til, ønska president Bjørn oss alle velkommen på tradisjonelt vis, med bl.a. å minne om at 16. februar var dagen for noen av Johan Olav Koss' mange prestasjoner på skøytebanen. Presidenten imponerte med å ønske hver og en av de frammøtte gjestene velkommen ved navns nevning! Det var for øvrig ingen bursdager å klappe for.

[Christian Borch](#) slapp så til. Han holdt et eminent foredrag, tilsynelatende uten å se så mye på manuskriptet han hadde med. Han trakk opp linjene i europeisk politisk historie fra tida etter 1945, da politikerne var fokuserte på å bygge opp et Europa fra ruiner. Næringsliv og finansvesen var regulert med det for øye å skape trygge samfunn. Alle krefter dro stort sett i samme retning, sa Borch. Men på slutten av 60-tallet begynte noe å skje. Det begynte å murre i en hel generasjon, noe som førte til studentopprør i mange vestlige land. Dette var et opprør mot en verden full av restriksjoner og regler. Utover på 70-tallet mista sosialdemokratene i England totalt grepet, mente Borch, og landet ble lammet av helt uhåndterlige streiker – «som en sufflé som kokken ikke hadde fått til å heve seg».

Da Margareth Thatcher ble statsminister i England i 1979, stod hun for en politikk

Mann med oversikt og innsikt: Christian Borch

der kapitalkreftene ble sluppet fullstendig fri. Samtidig kutta hun sterkt i offentlige utgifter. Hun stod for det Borch kalte en «turbokapitalisme» som skapte en pengeverdi som ikke var reell. Nasjonale selskaper gikk på børs, og aksjekursen på disse selskapene var ofte kunstig lav. Dette førte til at mange vanlige engelskmenn lånte penger for å kjøpe aksjer – for deretter å oppleve at kursen steg til himmels. Mange engelskmenn ble forandra fra å være «en Andy Capp med kapsen hvilende på neserota», til å bli aksjespekulanter med fargesterke tweedjakker. I løpet av få år gikk bank og finansvesen over fra å være samfunnsbyggende til å bli institusjoner som kun var ute etter profitt. Borch slo ettertrykkelig fast at Thatcher ikke stod for det han mente var konservatisme. Etter Borchs mening hviler konservatismen på et helt grunnleggende prinsipp om at alle innbyggere i et land skal ha et sosialt sikkerhetsnett. Denne formen for konservatisme ble forlatt av Thatcher. Politikerne i mange vestlige land ga fra seg kontrollen over finansnæringen. Dette førte til en enorm stimulering av forbruk, og til oppblåste aksjeverdier¹. Reklamen skapte en verden som for forbrukerne fortonet seg som virkelig.

Dagens politikere – også i Norge – blir fotfulgt av medierådgivere som skaper politikere om til «syntetiske figurer». Arbeidsløsheten i mange vestlige land har steget dramatisk etter den siste finanskrisen, og ikke minst Hellas, Italia, Portugal og Spania har hatt store økonomiske problemer. Men ingen folkevalgte politikere har tatt grep for å hjelpe et land som Hellas ut av krisen, sa Borch. Derimot har landet vært nødt til å rette seg etter pålegg fra europeiske banker.

Denne situasjonen er det som har skapt grobunn for høyrepopulistiske partier, med politikere som [Marine Le Pen](#), [Geert Wilders](#), [Matteo Salvini](#), [Viktor Orbán](#) – og [Donald Trump](#), mente Borch. Dette er politikere som bygger sitt budskap på å piske opp råtten sinn, nasjonalisme og primitiv syndebukk-filosofi.

Denne framveksten av høyrepopulisme har fått mange etablerte vestlige politikere til nå å gå i seg selv – noe som i høyeste grad er nødvendig. Parallellene til nasjonalsosialismens framvekst i mellomkrigstidas Tyskland er snublende nær, blant annet med stor arbeidsledighet, sosial nød og motsetninger mellom grupper av befolkningen.

Men Borch mente at det finnes et håp! Det er i ferd med å utvikle seg en velutdannet middelklasse i Europa. En middelklasse som arbeider aktivt for å gjenopprette det samlede Europa; noe som er helt nødvendig for et fortsatt fredelig Europa.

Borch fikk sin velfortjente Ulefossdame av Presidenten – og referenten tror nok at mange gikk hjem med følelsen av å ha bli litt klokere.

¹ Les mer i [intervju med Borch](#) fra VG